

PISM | POLSKI INSTYTUT SPRAW MIĘDZYNARODOWYCH
THE POLISH INSTITUTE OF INTERNATIONAL AFFAIRS

KOMENTARZ

Nr 18, 25 marca 2020 © PISM

Redakcja: Sławomir Dębski • Patrycja Sasnal • Rafał Tarnogórski

Sebastian Płóciennik • Justyna Szczudlik • Daniel Szeligowski • Jolanta Szymańska
Marcin Terlikowski • Karol Wasilewski • Szymon Zaręba • Tomasz Żornaczuk

Powołanie rządu prawicowej koalicji na Słowacji w dobie pandemii COVID-19

Łukasz Ogrodnik

Zaprzyśiężenie gabinetu Igora Matoviča 21 marca br. kończy czternastoletnie rządy (z przerwą w latach 2010–2012) partii Smer – Socjalna Demokracja. W wyniku ostatnich przed pandemią COVID-19 wyborów parlamentarnych w Europie (29 lutego) nowy rząd uformowały cztery ugrupowania prawicowe: Zwykli Ludzie i Niezależne Osobistości (OĽaNO), Wolność i Solidarność (SaS), „Jesteśmy Rodziną” oraz „Dla Ludzi”.

Kim jest nowy premier?

Na czele rządu stanął Igor Matovič – lider i założyciel (2011 r.) największej partii koalicyjnej OĽaNO. W Radzie Narodowej zasiada od 2010 r., kiedy został wybrany z listy SaS. Ukończył zarządzanie finansami i pracował jako przedsiębiorca, inwestując m.in. w media regionalne. Wyróżnia się m.in. skutecznym marketingiem politycznym, czego efektem było uzyskanie przez OĽaNO 53 z 150 mandatów w Radzie Narodowej. Zapowiada działania na rzecz zwiększenia zaufania obywateli do instytucji państwa, m.in. przez walkę z korupcją. W sprawach światopoglądowych kieruje się podejściem konserwatywnym, a w gospodarczych – liberalnym z socjalną wrażliwością.

Jaki jest skład nowego rządu?

Podział tek odpowiada sile reprezentacji partii politycznych w Radzie Narodowej. OĽaNO otrzymała osiem stanowisk, w tym premiera i szefów resortów siłowych. Ministrem obrony został ekspert do spraw bezpieczeństwa Jaroslav Nad', a spraw wewnętrznych – były szef wywiadu wojskowego Roman Mikulec. Partia „Jesteśmy Rodziną”, której lider Boris Kollár został przewodniczącym Rady Narodowej, otrzymała trzy ministerstwa. Taką samą liczbę resortów objęła SaS, której przewodniczący Richard Sulík został wicepremierem do spraw ekonomicznych i kieruje ministerstwem gospodarki. Partia „Dla Ludzi” otrzymała tylko dwa resorty, jednak jest wśród nich ministerstwo sprawiedliwości – kluczowe w kontekście zapowiadanych reform. Kieruje nim Mária Kolíková – wcześniej wiceminister sprawiedliwości w dwóch rządach.

Kto kieruje dyplomacją?

Na czele Ministerstwa Spraw Zagranicznych i Europejskich stanął bezpartyjny Ivan Korčok, mianowany przez SaS. Jest jednym z najbardziej doświadczonych słowackich dyplomatów (od 1992 r.). Był m.in. ambasadorem w USA (lata 2018–2020), stałym przedstawicielem przy UE (lata 2009–2015), ambasadorem w Niemczech (lata 2005–2009) i zastępcą szefa misji przy NATO (lata 1999–2001). Ma zatem rozległe doświadczenie europejskie i transatlantyckie. Ponadto pełnił funkcję wiceministra spraw zagranicznych w dwóch rządach, w tym w gabinecie Roberta Ficy (lata 2015–2018), kiedy blisko

współpracował z poprzednim ministrem Miroslavem Lajčákem. Nominacja Korčoka może być zatem zapowiedzią kontynuacji kierunków w słowackiej polityce zagranicznej. Ze względu na kwarantannę Korčoka po powrocie z USA przez dwa tygodnie zastępuje go Sulík.

Z jakimi wyzwaniami zmierzy się nowy rząd?

Zasadniczym wyzwaniem rządu jest przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu się pandemii COVID-19 i jej skutkom. Poprzedni rząd wprowadził środki prewencyjne, takie jak zamknięcie m.in. szkół, uczelni wyższych i restauracji, przywrócenie kontroli granicznych oraz częściowy zakaz wjazdu obcokrajowców. Z kolei Matovič zapowiedział powołanie sztabów kryzysowych przy każdym ministerstwie. W gospodarce głównym wyzwaniem będzie złagodzenie strat m.in. w przemyśle motoryzacyjnym, w którym Słowacja jest globalnym liderem w przeliczeniu na mieszkańca. Pakiet 13 środków mających pomóc firmom ogłosił 16 marca poprzedni minister gospodarki w obecności swojego następcy Sulíka, dlatego program prawdopodobnie zostanie utrzymany. Choć głębsza reforma wymiaru sprawiedliwości jest możliwa dzięki większości konstytucyjnej w Radzie Narodowej, obecnie działania te schodzą na dalszy plan.

Co zmiana rządu oznacza dla słowackiej polityki zagranicznej?

Mimo wymiany całego składu koalicji rządowej nie dojdzie do zmian głównych kierunków polityki zagranicznej. Rząd będzie nadal dążył do wzmacniania pozycji państwa w UE i w NATO. Ponieważ premier Matovič ma niewielkie doświadczenie w polityce zagranicznej, kluczową rolę w jej kształtowaniu będzie odgrywał minister Korčok. Jego ambicje pogłębiania integracji Słowacji w ramach UE mogą być jednak hamowane przez zachowawcze stanowiska partii rządzących, w szczególności SaS. Matovič krytykował polityczne zmiany zachodzące w Polsce i na Węgrzech, co nie wpłynie dobrze na współpracę z tymi państwami. Ponadto Słowacja nadal postrzega Grupę Wyszehradzką jako najważniejszą platformę regionalną do obrony interesów narodowych na forum UE. Jednocześnie rząd nie sygnalizuje zwiększenia małego dotychczas zainteresowania Słowacji Inicjatywą Trójmorza.